

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Προέλευση δημοτικών τραγουδιών: Τα δημοτικά τραγούδια έχουν τη ρίζα τους στα αρχαία λαϊκά τραγούδια (=ποιήματα που δημιουργούσε ο ίδιος ο λαός).

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

1. Ο «ποιητής» του δημοτικού τραγουδιού δεν εκφράζει προσωπικά συναισθήματα, αλλά συλλογικές συναισθηματικές καταστάσεις της κοινότητας.
2. Χρήση του ιαμβικού (πολιτικού) δεκαπεντασύλλαβου στίχου που παρουσιάζει το φαινόμενο της τομής (παύσης) στην 8η συλλαβή και τον χωρισμό του στίχου σε δύο ημιστίχια (8+7 συλλαβές αντίστοιχα). Συχνά το πρώτο ημιστίχιο επαναλαμβάνεται στο δεύτερο ή το δεύτερο ημιστίχιο επιτείνει τη σημασία του πρώτου.
3. Η αρχή της ισομετρίας: Κάθε στίχος εκφράζει ένα πλήρες και ολοκληρωμένο νόημα (απουσία διασκελισμών).
4. Γλώσσα ζωντανή και παραστατική, λόγος λιτός, πυκνός και ανεπιτήδευτος, κυριαρχία ρήματος και ουσιαστικού.
5. Ο νόμος των τριών (αναφέρονται τρία πράγματα/πρόσωπα/έννοιες απ' τις οποίες δίνεται συνήθως έμφαση στην τρίτη).
6. Χρήση εκφραστικών μέσων (υπερβολές, αντιθέσεις, μεταφορές, επαναλήψεις, παρομοιώσεις, εικόνες προσωποποιήσεις).
7. Ύπαρξη πολλών αντιθέσεων, οι οποίες συχνά οδηγούν σε υπερβολές που ανατρέπουν τη λογική τάξη (το θέμα του αδυνάτου).
8. Χρήση της εμψυχωτικής λειτουργίας, που μέσω των προσωποποιήσεων τα άψυχα συμπεριφέρονται ως ανθρώπινες οντότητες.
9. Χρήση συμβολικών αριθμών (συνήθως το τρία και τα πολλαπλάσιά του ή το επτά).
10. Παραλείπονται τα ασήμαντα και όσα εύκολα εννοούνται + έτσι η δράση προχωρεί με γοργότερο ρυθμό.

11. Χρήση Στερεότυπων Εκφράσεων/Μοτίβων που επαναλαμβάνονται σε πολλά δημοτικά τραγούδια (“τρία πουλάκια κάθονται”, “ακόμα ο λόγος έστεκε”, “πολύ του κακοφάνη” κ.λπ.)

12. Άσκοπα ερωτήματα (“μήνα σε γάμο ρίχνονται μήνα σε χαροκόπι; Ουδέ σε γάμο ρίχνονται ουδέ σε χαροκόπι”).

13. Η χρήση του άμεσου λόγου ή του διαλόγου (που σπάει τη μονοτονία της αφήγησης + ενισχύει την παραστατικότητα). Συχνά στον διάλογο χρησιμοποιείται συμβατικό πρόσωπο για την προώθηση της δράσης ή του διαλόγου (το πουλί λ.χ. που μιλά με ανθρώπινη ομιλία αποτελεί συνηθισμένο μοτίβο των δημοτικών τραγουδιών).

**Από τη δημοτική μας παράδοση
«Το τριαντάφυλλο» - «Άνοιξη και Φθινόπωρο»**

«Το τριαντάφυλλο»: Θέμα του ποιήματος είναι η φιλονικία ανάμεσα σε τέσσερα φυτά για το ποιο είναι το καλύτερο σε μυρωδιά κα ομορφιά.

«Άνοιξη και Φθινόπωρο»: Θέμα του ποιήματος είναι η φιλονικία ανάμεσα στην Άνοιξη (Μάρης) και το Φθινόπωρο, σχετικά με το ποια εποχή από τις δυο είναι η καλύτερη. Η κάθε εποχή με επιχειρήματα υποστηρίζει τη δική της υπεροχή.

Αφού μελετήσετε τα πιο πάνω κείμενα στη σελ. 21 από τα κείμενα Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου «0 λόγος ανάγκη της ψυχής» να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

1. Ποιο είναι το κοινό στοιχείο και στα δύο κείμενα; Γιατί επαναλαμβάνεται αυτό συγκεκριμένα;

1. Ποια είναι η σχέση των εποχών του χρόνου με τον κύκλο της ζωής;

1. Με βάση τα πιο πάνω δημοτικά τραγούδια να γράψετε πώς παρουσιάζεται η φύση στη δημοτική ποίηση και να εξηγήσετε γιατί.

